

Příloha k protokolu o SZZ č.
FF JU v Č. Budějovicích
Vysoká škola:

Ústav estetiky

26. 6. 2012
Datum odevzdání posudku:

David Nachlinger
Jméno:
Estetika
Obor:

Recenzent * / **Mgr. Ondřej Dadejčík,**
Ph.D.

bakalářské práce
Vedoucí */
Mgr. Denis Ciporanov, Ph.D.
.....

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Umění, kýč a kulturní vrstvy

.....
(téma)

David Nachlinger se ve své bakalářské práci pokusil prozkoumat a ujasnit vztah mezi dvěma oblastmi, tj. kýčem a uměním, resp. mezi produkcí a recepcí kýče a tvorbou a recepcí uměleckých děl. V úvodní části práce se s pomocí vybraných autorů zamýšlí nad příčinami vzniku a rozmachu kýče jako kulturního fenoménu, po té se soustředí na rozbor tohoto jevu tak, jak jej z různých hledisek prozkoumali Clement Greenberg, Tomáš Kulka a Umberto Eco. Ve třetí ze tří hlavních částí práce si pak autor položil za cíl probádat, v jakém vztahu je kýč k jednotlivým „vrstvám kultury“ a jaké jsou „mechanismy vzájemných translací“ mezi jednotlivými vrstvami. Již na počátku je třeba uvést, že bakalářská práce Davida Nachlingera vykazuje nejen zájem o zvolené téma, ale i dostatečnou orientaci ve správně zvolené literatuře. Práce je přehledně členěna i vystavěna a autor užití prameny výrazně nezkruskuje, ani nedezinterpretuje, mohl by si však dle mého mínění dovolit větší kritický odstup od hlavních používaných zdrojů (Greenberg, Kulka, Eco).

Pokud jde o část, která se zabývá společenskými, ekonomickými, historickými příčinami vzniku kýče, autor poukazuje na řadu relevantních faktorů, kapitola je však ve svém celku než shrnutím vybrané sekundární literatury. Pravděpodobně neměla být ani ničím jiným, nalezneme zde však některá zplošťující tvrzení a nedotažené, nevyargumentované generalizace. Autor např. následujícím způsobem komentuje Hermanna Brocha: „*Proto Broch může tvrdit, že kýč se řídí heslem „pracuj hezky“, zatímco umění heslem „pracuj dobře“.* Umění se totiž řídí vedle estetického kritéria i kritériem etickým, kýč jen kritériem estetickým. To je možné demonstrovat na příkladu císaře Nera – hořící Řím vnímal jako umělecké dílo a v estetickém pohledu bychom mu mohli dát za pravdu. Z hlediska etického ale vnímáme stovky mrtvých a popálených, tisíce zničených domů. Proto lze o kýči mluvit jako o Antikristovi umění, o zlu, jenž je v umění přítomno.“ (s. 9). Vztah etické a estetické funkce je obzvlášť v umění ožehavým problémem, nicméně opravdu se autor domnívá, že kýč je oproti umění odlišný absencí etického hlediska? Jak by tomu bylo s obrovským množstvím výchovného, náboženského, vlasteneckého či propagandistického kýče, prosyceného apelem na to, jak by se měl správný žák, slušný občan, pravý věřící atd. chovat? A naopak, jak by tomu bylo

s četnými případy nesporně uměleckých, přesto z etického hlediska obtížně přijatelných děl? Dále není příliš srozumitelné, jak se má příklad s hořícím Římem k otázce po povaze kýče. Autor by měl při obhajobě vysvětlit, jak rozumí poměru distinkce mezi estetickým a etickým k distinkci mezi uměleckým dílem a kýčem.

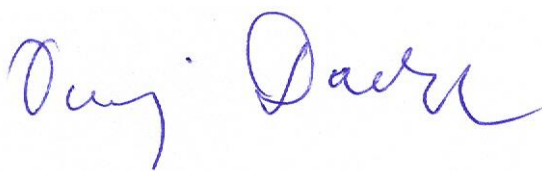
Čtvrtá část, v níž se autor zabývá definicí kýče a explikací jeho fungování je dle mého soudu kvalitně zpracovaná, doporučil bych však, jak jsem již uvedl, více kritického odstupu (u všech tří autorů by bylo možné poukázat na problematické aspekty jejich přístupu). Zároveň by tato z hlediska celku centrální část zasloužila dílčí, shrnující syntézu.

U páté části, v níž se David Nachlinger věnuje pojetím, vztahům a prolínání kulturních vrstev – a především lokalizaci role a funkce kýče v rámci těchto vrstev – lze ocenit nepředpojatost vůči pokusům o jejich hierarchizaci, stejně jako opatrnost vůči otázce kulturní a sociální relativity (či determinace) vkusu, tedy vkusu nejen jako schopnosti klasifikovat, nýbrž i klasifikovat toho, kdo je schopen takto klasifikovat. Za slabší moment považuji spíše nevyužitý, přestože citovaný, přístup Pierra Bourdieu, jehož autor ne zcela přesvědčivě zmiňuje v souvislosti s rozlišením ekonomického a kulturního (symbolického) kapitálu. Především kritika samotného estetična, nejen jeho geneze, ale i jeho ideologické funkce, by se autorovi bakalářské práce dle mého názoru velmi hodila. Za jistý nedostatek lze též považovat skutečnost, že autor ani nezmiňuje tuzemskou, nedávno vydanou práci k jeho tématu od Pavla Zahrádky (*Vysoké versus populární umění*, 2009). Celá tato část je psána čtivě, s přehledem, zasloužila by si však detailnější rozbor i argumentaci. Za povedený pokládám závěr celé práce, který není na rozdíl od závěrů mnoha jiných prací pouhým stručným zopakováním již řečeného, nýbrž formulací závěrečného, předchozími analýzami poučeného autorova stanoviska. (Nerozumím, proč není seznam literatury řazen abecedně).

Bakalářskou práci Davida Nachlingera **doporučuji k obhajobě** a navzdory výše uvedeným připomínkám ji pro její celkovou kvalitu navrhuji hodnotit stupněm **výborně**.

výborně

Návrh na klasifikaci bakalářské práce:

.....
podpis recenzenta bakalářské práce

Čes. Budějovicích 26. 6. 2012
V dne

Stupeň klasifikace:	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
---------------------	---------	-------------	-------	-----------

*) Nehodící se škrtněte